

Prokuratura Rejonowa w Białymstoku
ul. Adama Mickiewicza 103
15-950 BIAŁYSTOK
Tel. 856656731 fax. 856656767

Sygn. akt: PR Ds 1194.2018
Nr: E 19.09.18/111

POLECONA-E

R

P0418010005482

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL.

2018-09-24

ZAL. 2 ..... NR

OPLATA POBRANA

Umowa z Poczta Polska S.A.
nr 15/VIII/2016
(ID 338722/L)

F

RPW/54655/2018 P
Data:2018-09-24

Rzecznik Praw Obywatelskich Adam
Bodnar
ul. al. Solidarności 77
00-090 WARSZAWA

POSTANOWIENIE

□ O UMORZENIU DOCHODZENIA

na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 *, 322 * k.p.k., art. 151 § ... k.k.s. *

podkom. Wojciech Sztabiński

(stopień, imię i nazwisko)

1	4	0	9	2	0	1	8
d	d	m	m	r	r	r	r

w sprawie : dokonanego w dniu 24 lutego 2018 roku w Hajnówce publicznego propagowania faszystowskiego ustroju państwa podczas zgromadzenia publicznego zorganizowanego pod nazwą „III Hajnowski Marsz Pamięci Żołnierzy Wyklętych”, którego uczestnicy prezentowali symbole „krzyża celtyckiego”, odznaki trupiej główki z piszczelami tzw. „Totenkopf,” z literami ŚWO, a także prezentując wizerunek Romualda Rajsa pseud. „Bury” i znosząc okrzyki ku czci „żołnierzy wyklętych” w tym „Burego”, pochwalali popełnienie zbrodni przeciwko ludzkości, których w okresie 29 stycznia 1946 roku do 02 lutego 1946 roku miał dopuścić się Romuald Rajs pseud. „Bury” na ludności wyznania prawosławnego, czym także publicznie znieważyli grupę ludności z powodu ich przynależności wyznaniowej obecnie zamieszkałej teren Hajnówki, to jest o czyn z art. 256 § 1 k.k. w zb. z art. 255 § 3 k.k. w zb. z art. 257 k.k.

(dokładne określenie i kwalifikacja prawna czynu (ów) będącego przedmiotem postępowania)

postanowił

umorzyć dochodzenie w sprawie :

dokonanego w dniu 24 lutego 2018 roku w Hajnówce publicznego propagowania faszystowskiego ustroju państwa podczas zgromadzenia publicznego zorganizowanego pod nazwą „III Hajnowski Marsz Pamięci Żołnierzy Wyklętych”, którego uczestnicy prezentowali symbole „krzyża celtyckiego”, odznaki trupiej główki z piszczelami tzw. „Totenkopf,” z literami ŚWO, a także prezentując wizerunek Romualda Rajsa pseud. „Bury” i znosząc okrzyki ku czci „żołnierzy wyklętych” w tym „Burego”, pochwalali popełnienie zbrodni przeciwko ludzkości, których w okresie 29 stycznia 1946 roku do 02 lutego 1946 roku miał dopuścić się Romuald Rajs pseud. „Bury” na ludności wyznania prawosławnego, czym także publicznie znieważyli grupę ludności z powodu ich przynależności wyznaniowej obecnie zamieszkałej teren Hajnówki, to jest o czyn z art. 256 § 1 k.k. w zb. z art. 255 § 3 k.k. w zb. z art. 257 k.k. wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, na podstawie art. 17§1 pkt 2 k.p.k.

Uzasadnienie

W dniu 24 lutego 20128 roku na terenie Hajnówki odbyło się zgromadzenie publiczne o nazwie „III Hajnowski Marsz Pamięci Żołnierzy Wyklętych”, którego uczestnicy przeszli ulicami miasta. Podczas marszu uczestnicy posiadali flagi m.in. koloru zielonego z symbolem „falangi” oraz szarą flagę z symbolem „krzyża celtyckiego”. Poszczególni uczestnicy marszu posiadali na odzieży m.in. emblematy z „krzyżem celtyckim”, trójkątnymi odznaki z literami ŚWO i trupią główką z piszczelami swoim wyglądem przypominające tzw. „Totenkopf”. Na końcu marszu szła tzw. grupa rekonstrukcyjna, której członkowie ubrani byli w odzież z elementami umundurowania wojskowego, posiadali imitacje broni, ucharakteryzowani byli na „żołnierzy

wyklętych". Podczas marszu organizator inicjował okrzyki powtarzane przez zgromadzonych uczestników. Do krzyków tych należały hasła gloryfikujące „żołnierzy wyklętych” jak i osobę „Burego”, ale także okrzyki krytykujące komunizm i komplementujące postawy identyfikowane z ruchem narodowym.

Przebieg przedmiotowego zgromadzenia publicznego był szeroko komentowany w mediach co skutkowało skierowaniem w dniu 7 marca 2018 roku przez Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bondara zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa. Zdaniem zawiadamiającego uczestnicy marszu, prezentując wymienione symbole mogli dopuścić się publicznego propagowania faszystowskiego ustroju państwa i wznosząc okrzyki gloryfikujące „Burego” mogli znieważać zamieszkującą teren Hajnówki ludność wyznania prawosławnego, a jednocześnie pochwalać czyny przestępne jakich miał dopuścić się miał Romuald Rajs.

Mając powyższe na uwadze celem wszechstronnego wyjaśnienia sprawy w dniu 14 maja 2018 roku w Wydziale Kryminalnym Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku wszczęto dochodzenie.

W toku postępowania przygotowawczego zabezpieczono m.in. obszerny materiał fotograficzny i filmowy dokumentujący przebieg zgromadzenia publicznego, przesłuchano świadków oraz uzyskano kopie materiałów z akt postępowania 1Ds.3846/14 Prokuratury Rejonowej Białystok Południe, w którym znajdowały się materiały uzyskane z Instytutu Pamięci Narodowej dotyczące Romualda Rajsa oraz odznaki z „trupia główką”.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, iż w dniu 20 grudnia 1945 roku Komendant Okręgu w Białymstoku Narodowego Zjednoczenia Wojskowego mjr Jan Szklarek vel Florian Lewicki, pseud. „Kotowicz”, wydał rozkaz wprowadzający do użytku odznakę wykładająca się z „tarczy piastowskiej”, „trupiej główki” i liter ŚWO, tłumaczonych jako Śmierć Wrogom Ojczyzny. Brak jest wizerunku wzorcowego tej odznaki, użyta w niej trupia główka wyglądem swoim przypomina odznakę „Totenkopf” używaną wyłącznie przez formacje niemieckie „SS”. Odznaka honorowa przysługiwała żołnierzom, którzy przesłużyli w oddziałach partyzanckich co najmniej 6 miesięcy.

Romuald Rajs pseud. „Bury” jest osobą niejednoznaczną. IPN w śledztwie S 28/02/Zi dokonał ustaleń potwierdzających, iż w styczniu i lutym 1946 roku Romuald Rajs jako dowódca 3 Wileńskiej Brygady NZW miał dopuścić się zbrodni przeciwko ludności wyznania prawosławnego, gdzie na terenie powiatu Bielsk Podlaski zabitych zostało co najmniej 70 osób w tym również kobiety i m.in. dzieci w wieku 6 miesięcy, 3 lat, 5 lat. W okresie II Wojny Światowej był on jednak żołnierzem Armii Krajowej, do oddziałów partyzanckich przyłączył się we wrześniu 1945 roku. Niewątpliwie był żołnierzem biorącym udział w walkach zbrojnych w czasie wojny jak i po jej zakończeniu, walcząc o wolną i suwerenną Polskę. Nieuprawnione jest zatem prezentowanie sylwetki „Burego” wyłącznie w sposób negatywny, a co za tym idzie nie można stwierdzić, by prezentowanie tej osoby było pochwalaniem popełnionych zbrodni, jak

również stanowiło znieważenie ludności wyznania prawosławnego, mimo kontrowersji jakie budzi osoba Romualda Rajsa.

W przypadku natomiast „krzyża celtyckiego” samo jego prezentowanie nie może być utożsamiane z rasizmem, mową nienawiści, czy też propagowaniem totalitarnego ustroju państwa. W dniu 25 października 2011 roku „krzyż celtycki” postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie został wpisany do rejestru partii politycznej jako symbol Narodowego Odrodzenia Polski, która to partia prawnie posługuje się także symbolem „falangi”.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż w zachowaniu uczestników „III Hajnowskiego Marszu Pamięci Żołnierzy Wyklętych” brak jest znamion czynu zabronionego i na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. zasadnym jest wydanie postanowienia o umorzeniu dochodzenia.

~~podkom. Wojciech Sztabiński~~
(podpis policjanta)

PR Ds. 1194.2018

Martyna Janiszek..... Prokurator Prokuratury ..... dejonowej.....
(imię i nazwisko prokuratora)

w Białym Stoku..... po zapoznaniu się w dniu

1	7	0	9	2	0	1	8
---	---	---	---	---	---	---	---

d d m m r r r r r

z aktami sprawy .....RSD.O.101.2018.....
(numer sprawy w jednostce Policji)

na podstawie art. 305 § 3 i 325e § 2 k.p.k. **zatwierdza powyższe postanowienie o umorzeniu śledztwa/dochodzenia***

PROKURATOR
PROKURATURY REJONOWEJ
.....
(pieczęć i podpis prokuratora)
Martyna Janiszek

Pouczenie:

1. Na powyższe postanowienie przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1a k.p.k., art. 325a k.p.k. oraz art. 465 § 2 k.p.k.):
  - stronom procesowym,
  - instytucji państwowej lub samorządowej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie,
  - osobie, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie określonym w art. 228-231, art. 233, art. 235, art. 236, art. 245, art. 270-277, art. 278-294 lub w art. 296-306 Kodeksu karnego, jeżeli postępowanie karne wszczęto w wyniku jej zawiadomienia, a wskutek tego przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.).
Jeżeli prokurator nadal nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wyda ponownie postanowienie o jego umorzeniu, pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1a k.p.k. (tj. prawo do złożenia zażalenia, które zostało uwzględnione przez sąd) może w takim przypadku wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od daty doręczenia odpisu postanowienia, które jest równoznaczne z zawiadomieniem o postanowieniu w rozumieniu art. 55 § 1 k.p.k. (art. 330 § 2 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k.). Akt oskarżenia winien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 k.p.k.
Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 k.p.k.).
2. Uprawnionym do złożenia zażalenia, o którym mowa w art. 306 § 1a k.p.k., przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy (art. 306 § 1b k.p.k.).

3. Na postanowienie co do dowodów rzeczowych zażalenie przysługuje stronom oraz osobie, od której odebrano przedmioty lub która zgłosiła do nich roszczenie (art. 323 § 2 k.p.k.).
4. W sprawach z oskarżenia prywatnego zażalenie na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego rozpoznaje prokurator nadrzędny, jeżeli postanowienie zapadło z uwagi na brak interesu społecznego w ściganiu z urzędu sprawcy (art. 465 § 2a k.p.k.).
5. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 § 1 i 2, art. 460 k.p.k.).

Zarządzenie:

1. Stosownie do art. 100 § 4, art. 140, art. 306 § 1a i 325a § 2 k.p.k.* odpis postanowienia doręczyć:

- podejrzanemu(ej) – karta(y)** .....
- obrońcy podejrzanego(ej) – karta(y)** .....
- pokrzywdzonemu(ej) – karta(y)** ..... – na adres wskazany w załączniku adresowym – Tom nr .....
- pełnomocnikowi pokrzywdzonego(ej) – karta(y)** .....
- instytucji, osobie, o której mowa w art. 306 § 1a, pkt 2 i 3 k.p.k.* – karta(y)** ..... ¹
- i ..... – karta(y)** .....

2. Przesłać nakaz zwolnienia do* .....

3. O uchyleniu środka zapobiegawczego ..... zawiadomić*
(określić jego rodzaj) ..... – karta(y)** .....

4. Stosownie do art. 305 § 4 k.p.k. zawiadomić osobę składającą zawiadomienie o przestępstwie, jeżeli nie jest uprawnioną do złożenia zażalenia na podstawie art. 306 § 1a pkt 3 k.p.k.* – karta(y)** .....

5. Po uprawomocnieniu się postanowienia:

- na zasadzie art. 21 § 1 k.p.k. zawiadomić o umorzeniu śledztwa/dochodzenia* .....
- .....
- zawiadomić o uchyleniu postanowienia o zabezpieczeniu .....
- .....

kótremu przekazano to postanowienie do wykonania*) .....

PROKURATOR
PROKURATOR
17.07.2012
(data i podpis prokuratora)
Monika Janiszek

* niepotrzebne skreślić

** wskazać nr karty w aktach sprawy i w załączniku adresowym, na której znajduje się imię i nazwisko oraz adres

postawić znak x w odpowiedniej kratce i uzupełnić treść.